

ÖZGÜN METİNLERİN OLUŞTURMACI BİR YAKLAŞIMLA OKUMA BECERİLERİNİ GELİŞTİRME AMACIYLA KULLANILMASI : DİL ÖĞRETİMİNDE BİR UYGULAMA

THE USE OF ADAPTED AUTHENTIC TEXTS IN DEVELOPING READING SKILLS: AN APPLICATION IN LANGUAGE TEACHING

Hanife AKAR

Doç. Dr. Ali YILDIRIM

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı özgün metinlerin (authentic) tasarlanmış metinlere oranla orta-üst düzeydeki öğrenci motivasyonunu ve okuma becerilerini ne derece ve ne yönde etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Toplam 44 orta-üst düzeydeki öğrenci ve 4 okutmanla gerçekleştirilen bu çalışmada bulgular her iki tür materyalin, öğrencilerin İngilizce okuma becerilerini geliştirmede olumlu katkısının olduğunu göstermektedir. Ancak, oluşturmacı bir yaklaşımla tasarlanan özgün metinlerin, diğer metinlere göre, öğrenci motivasyonunu ve okuma becerilerini geliştirmede daha etkili olduğu ortaya çıkmaktadır.

ABSTRACT

This research article aims to provide insight into the use of authentic texts in comparison with the texts that appear in student course books, in terms of student motivation and reading skills development in foreign language learning. The study was implemented with 44 undergraduate EFL learners and 4 teachers. The results indicate that both types of materials have a positive influence on reading skills development and motivation. Nevertheless, teachers and students found authentic materials that had been selected and developed in a constructive way more effective in terms of readings skills development and increasing student motivation.

GİRİŞ

Öğretimde başarının motivasyonla doğru orantılı olduğu yaygın olarak kabul gören bir anlayıştır. Öğrencilerin öğrenim faaliyetlerine içten gelen etkenlerle katıldıkları zaman daha iyi öğrendikleri belirtilmektedir (Stipek, 1988). Yani öğrenciler, öğrenme faaliyetleri zorunluluktan ziyade 'isteğe' dayandığında daha başarılı olurlar. Nunan ve Lamb (1996) öğrencilerin içsel (intrinsic) motivasyonlarını geliştirmek için kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenmeleri ve "neyi", "nasıl" öğrenmek istediklerine dair karar verme süreçlerine katılmaları gerektiğini belirtmektedirler. Oysa öğretmenler, genelde öğrencilerin ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarını ihmal etmektedirler (Knutson, 1997). Nunan ve Lamb'in de önerdiği gibi öğrencilerin "neyi", "nasıl" öğrenmek istedikleri onlara sorulmalıdır. Bu doğrultuda, Knutson öğrencilere dil öğrenme sürecinde kendi okuma metinlerini seçme fırsatı verilmesi gerektiğini ve bunun öğrenci motivasyonunu geliştiren bir unsur olacağını belirtmektedir.

Gazete, dergi, şarkı, şiir gibi özgün (authentic) ma-

teriyaller yabancı dil eğitiminde uzun yıllardan beri kullanılmaktadır. Özgün materyal "kişilerce sözlü ya da yazılı olarak kullanılan, gerçek yaşama ait iletişim amaçlı metin" (Haines, 1995; Yuk and Lee, 1995) olarak tanımlanabilir. Lee (1997) bu tür yazılı ya da sözlü metinlerin, yabancı dil öğretiminde destekleyici materyal olarak değil de, daha çok bireylerin hayatlarında bireysel ya da toplumsal bir fonksiyonu tatmin etmeleri için kullanıldığını vurgulamaktadır. Cook (1981), özgün metinlerin günlük hayatın sıradan ve gerçek yönlerini tanıttığı için motivasyon oluşumunu kolaylaştırdığını ve dil öğrenmenin amacının da zaten o dili konuşanlara yaklaşmak olduğunu vurgulamaktadır. Özgünlük adı altında bunların pek çoğu popüler yabancı dil eğitimi kitaplarında yer almaktadır. Bu da onların ne derecede özgün oldukları tartışmasını gündeme getirmektedir.

Candlin ve Edelhof'a (1982) göre yabancı dil eğitiminde özgünlükten söz edebilmek için birtakım hususların özgünlükleri göz önüne alınmalıdır. Bunlar; hedef, çevre, metin ve alıştırmalar olarak sıralanabilir. "Özgünlük, bilişsel yönü özgün olan bir problem ya da

alıştırmayı geliştirmeyi ve öğrencinin sahiplenme duygusunu elde etmesi için, öğrenciyle tartışmayı ve müzakere etmeyi gerektirir" (Savery ve Duffy, 1996, s. 139). Oysa pek çok yabancı dil eğitim kitabı böyle bir yaklaşımı ihmal etmektedir. Bu tür kitaplar, geleneksel öğretim alıştırmalarına ek olarak birkaç fotoğraf ya da gazete kupürü koyarak belli bir özgünlük yakalama çabası içine girmektedir. Ancak bunlar gerçek anlamda özgün olarak kabul edilemez. Bu da, bir şekilde özgün içerik taşıdığı varsayılan bazı dil kitaplarının da istenilen nitelikte özgün olmadıklarını gösterir. Bunun yanı sıra derste özgün bir metin kullanıldığında, o dersin işleniş şekli ya da eğitiminin tutumu da o dersin özgün olmasını engelleyebilmektedir (Yuk ve Lee, 1995). Bu nedenle, dersin özgünlüğünü sağlamak için öğrenciler karar verme sürecine katılmalı, diğer bir deyişle, özgün bir dersin oluşumunda öğrenciler etkin rol almalıdırlar.

"Oluşturmacı Teori"ye göre öğrenci kendi öğrenme sürecine aktif olarak katılır. Oluşturmacı öğrenme özel düzenlenmiş çalışmalardan daha çok gerçek yaşam aktivitelerine bağlı bütünleştirilmiş bir programı kapsamaktadır (Hafner ve Ulanoff, 1994). Oluşturmacılık, bireyin öğrenme tecrübelerini oluşturan bilgi, inanç ve becerilerin özümsemesinin önemini vurgulamaktadır. Yani anlama, yeni bilgilerin ve öğrenmeye hazır olmanın bir bileşimi olarak kabul edilir. Öğrenciler ilgilendikleri alanlarda nasıl öğrenmek istediklerine dair yöntem ve strateji seçmede, konu başlıkları ve alt başlıkları belirlemede öncelikle sorumluluk alırlar. Öğretmenin rolü ise bu süreci kolaylaştırmaktır (Honebein, 1996). Bu bağlamda, oluşturmacı bir yaklaşımla yabancı dil eğitiminde sık sık sözü edilen özgün materyallerin derslerde kullanımı, öğrencinin motivasyonunu geliştirecek ve öğrencilerin daha anlamlı ve kalıcı olmasını sağlayacak bir etken olarak kabul edilebilir.

Literatürde yabancı dil sınıflarında kullanılan özgün materyallerin, öğrenci motivasyonuna ve okuma becerilerine getirdiği katkı ile ilgili bulgular çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, Young (1993) yabancı dil öğrenen öğrencilerin, özgün ve tasarlanmış metinler kullanırken yaşadıkları bilişsel süreçleri incelemiştir ve öğrencilerin her iki metin türüne karşı, benzer nitelikte ilgi gösterdiklerini ortaya çıkarmıştır. Ancak, öğrenciler özgün metinleri daha iyi hatırladıklarını belirtmişlerdir. Bulgular, tasarlanmış metinlerin özgün olanlara kıyasla dilbilim açısından daha zor ve karmaşık bir yapıya sahip olduklarını ve bu nedenle öğrenciler tarafından daha zor algılandıklarını göstermiştir. Bu sonuç ise, literatürdeki özgün materyallerin dilbilim açısından daha zor ol-

duklarına dair genel kanıyı çürütmektedir. Dolayısıyla, hangi metin türünün daha zor olduğu konusunda literatürde düşünceler ortaya konulduğu gözlenmektedir (Yano, Long ve Ross, 1994).

Özgün materyallerin tasarlanmış materyallerle karşılaştırıldığı başka bir çalışmada, Peacock (1997) öğretmenlerin ve öğrencilerin, özgün metin kullanma sürecindeki davranışlarını, motivasyonlarını ve algılarını araştırmıştır. Söz konusu çalışmada her iki çeşit materyalde şiir, televizyon listelemeleri, öyküler ve ilanlar kullanılmıştır. Öğrenciler bir gün özgün, bir başka gün ise tasarlanmış materyallere bırakılmıştır. Her iki tür materyalin kullanılmasında da aynı tipte okuma becerilerini geliştirme alıştırmaları yapılmıştır. Bulgular, özgün materyallerin tasarlanmış materyallere oranla öğrencilerin dil becerilerini geliştirme etkinliklerine karşı daha olumlu tutum takınmalarını ve genel sınıf motivasyonunun daha yüksek olmasını sağladığını göstermiştir. Fakat, öğrenciler kendi raporlarında motivasyon geliştirme konusunda iki tür metin arasında önemli bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir.

Chavez'in (1998) lisans düzeyindeki öğrenciler üzerinde yaptığı bir çalışmada ise, özgün materyallerin, yabancı dil öğretiminde önemli bir yer tuttuğu ve bunların dersi daha zevkli bir hale getirdiği ortaya çıkmıştır. Bulgular öğrencilerin, metnin niteliğinden ziyade onlara sunulan alıştırmaların niteliği ile ilgilendiklerini ortaya koymuştur. Bu da bize yabancı dil öğreniminde öğretmenlerin öğretme becerilerinin, öğrenci başarısını ve motivasyonunu artırma açısından ne derece önemli olduğunu göstermektedir.

Özgün materyaller ile yapılan çalışmalar bir bütün olarak incelendiğinde, bunları öğrenci motivasyonunu geliştirme ve yabancı dil öğretiminde önemli bir etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Zaman zaman İngilizce ders kitaplarında kullanılan metinlerin özgün olduğu belirtile bile bu metinlerin o dilin konuşulmadığı bir ortamda bulunan öğrenciler tarafından ne derece özgün olarak görüldükleri tartışma götürür. Bu doğrultuda bu çalışma, "tasarlanmış" diye adlandıracağımız kitaplarda rastlanılan metinlerle, gerçek hayatın içinden seçilmiş özgün metinlerin öğrencilerin motivasyonlarını ve okuma becerilerini geliştirmede bir farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede iki temel soru bu araştırmaya yön vermiştir.

1. Özgün metinler, tasarlanmış metinlere oranla öğrenci motivasyonunu ve okuma becerilerini ne derece ve ne yönde etkilemektedir?

2. Kitaplardaki tasarlanmış metinler ve özgün metinler öğrenciler tarafından nasıl al-
gılanmaktadır?

YÖNTEM

Bu çalışmada kullanılan özgün metinler (authentic text), öğrencilere dağıtılan bir anketin sonuçlarına göre Türkiye'de satılan ve dili İngilizce olan çeşitli dergi ve gazetelerden seçilmiştir. Tasarlanmış metinler ise popüler dil öğretimi ders kitaplarından seçilmiştir. Bu araştırmada kullanılan bütün metinler öğrencilerin yabancı dilde okuma becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılmıştır. Dolayısıyla uygulamada kullanılan metinlerdeki İngilizce dil seviyesi öğrencilerin dil seviyesine uymaktadır. Tasarlanmış metinlere ait alıştırmalar kitaplarda sunulduğu gibi kullanılmış, özgün metinlerle ilgili de okutmanlar tarafından alıştırmalar hazırlanmış ve bunlar derste kullanılmıştır. Altan'ın da (1995) ifade ettiği gibi öğrenciler, bir dilin uzmanı olmaktan ziyade o dili akıcı bir biçimde kullanma becerilerine sahip olmak isterler. Dolayısıyla her iki tür metnin uygulanmasında iletişime dayalı (communicative) bir yaklaşım kullanılmıştır.

Bu çalışma, üç aşamada tamamlanmıştır: Metinlerin seçimi ve hazırlanması, metinlerin uygulanması, veri toplama süreci. Birinci aşamada öğrencilere dağıtılan bir anketle, öğrencilerin yabancı dil eğitiminde İngilizce basılmış gazete veya dergi okumalarının önemi, sınıfta ne tür okuma becerilerine ağırlık vermek istedikleri ve hangi konuları okumak istedikleri sorulmuştur. Bu çerçevede özgün metinler seçilmiştir. İkinci aşamada, öğrencilere yedi hafta boyunca bir hafta tasarlanmış, diğer hafta özgün olmak üzere toplam 15 metin dönüşümlü olarak uygulanmıştır. Üçüncü aşamada, gözlem, görüşme ve anket yoluyla öğrencilerden nitel ve nicel veriler toplanmıştır.

ÖRNEKLEM

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Hazırlık Okulu öğrencileri ve okutmanlarından bir grup bu çalışmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Bu hazırlık okuluna kayıt öğrenci isteğine bağlıdır. Bu nedenle çalışmaya katılan öğrencilerin, İngilizce öğrenme konusundaki motivasyonlarının yüksek olduğu söylenebilir. Bu çalışmaya katılan dört okutman en az yedi yıllık İngilizce öğretimi deneyimine sahiptir.

Bu çalışmaya katılan öğrenciler 1997-98 öğretim yılı başında verilen bir seviye tespit sınavı ile orta-üst seviyesindeki dört sınıfa yerleştirilmiş ve bu dört sınıfta okutan okutmanlar da gönüllü olarak bu çalışmaya katılmışlardır.

Nicel veriler dört sınıftaki toplam 44 öğrenciden toplanmıştır. Görüşmeler ise, her sınıftan beşer kişi olmak üzere, amaçlı örnekleme yöntemi çerçevesinde gönüllülük ve girişkenlik özelliklerine göre seçilen toplam 20 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

BİLGİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu çalışmada nitel ve nicel bilgi toplama araçlarına yer verilmiştir: Özgün Metinlerin Kullanımı Anketi, Özgün Metinlerin Etkisi Anketi, Öğretmen Gözlem Formu, Öğrenci Algısı Formu, Okutman ve Öğrencilerle Görüşme Formu.

Özgün Metinlerin Kullanımı Anketi, uygulama öncesi öğrencilerin özgün metinlere karşı ilgilerini, sınıfta geliştirmek istedikleri okuma becerilerini ve sınıfta görmek istedikleri okuma konularını saptamak amacıyla öğrencilere verilmiştir. Kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşan Özgün Metinlerin Etkisi Anketi ise uygulama sonunda öğrencilere verilmiştir. Kapalı uçlu sorularda, özgün metinlerin kullanımında ne tür etmenlerin öğrencilerin motivasyonlarını etkiledikleri ve öğrencilerin hangi okuma becerilerini edindikleri tespit edilmeye çalışılmış; açık uçlu sorularda ise geleneksel metinler ile özgün metinler arasında, öğrencilerin motivasyonu ve okuma becerilerinin gelişimiyle ilgili bir karşılaştırma yapılması istenilmiştir. Her iki ankette de beşli skala kullanılmıştır (bir uçta, 1=tamamen katılıyorum; diğer uçta, 5 = hiç katılmıyorum)

Öğretmen Gözlem Formu ile öğretmenden, kendi sınıflarındaki öğrenci motivasyonunun ve okuma becerilerinin gelişimini gözlemesi istenmiştir. Bu formdaki alıştırmaya ve motivasyon ile ilgili maddeler Nunan'un (1989) araştırmasında kullandığı ölçekten esinlenerek hazırlanmıştır. Ölçekte beşli skala kullanılmıştır (bir uçta, 1 = düşük seviyede konsantrasyon; diğer uçta, 5 = yüksek seviyede konsantrasyon). Her formda olağan bir durumun rapor edilmesi için açık uçlu bir soru sorulmuştur. Bu ölçek, uygulanan her bir metinden sonra okutmanlar tarafından doldurulmuştur. Bu ölçekteki verilerin güvenilirliği araştırmacılarından biri tarafından gözlem yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılarından biri her bir çeşit metin kullanıldığında toplam 6 gözlem yapmıştır. Yapılan gözlem sonunda okutmanın ve araştırmacının raporları kıyaslanmış ve %82 tutarlılık elde edilmiştir.

Öğrenci Algısı Formu, derste uygulanan her metinden sonra, öğrencilerin metine olan ilgilerini ve metnin zorluk derecesini ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmıştır. Yine, bu formda da beşli skala kullanılmıştır (bir uçta, 1=tamamen katılıyorum; diğer uçta, 5= hiç katılmıyorum).

Kapalı uçlu sorulara ek olarak, bu formda yer alan açık uçlu bir soru ile öğrencilerin uygulama ile ilgili rapor etmek istedikleri durumların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Görüşme formları yoluyla hem okutmanlarla hem de öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Okutmanlarla yapılan görüşmeler uygulamanın ortalarında ve sonunda yapılmıştır. Öğrenci görüşmeleri ise uygulamaların ortalarında özgün bir materyal kullanıldıktan sonra gerçekleştirilmiştir.

VERİ ANALİZİ

Verilerin analizinde nitel ve nicel yöntemler kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde betimleyici (yüzdeler, ortalama, frekans) ve tanımlayıcı (bağımsız t-testi) istatistikler kullanılmıştır. Görüşmeler ve gözlemler yoluyla elde edilen nitel veriler ise içerik analizi yoluyla çözümlenmiş ve araştırma soruları çerçevesinde organize edilerek betimlenmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi sonucunda sağlanan bulgular ve yorumları tablolarla birlikte aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Özgün Metinlerin Kullanımı Anketi ile elde edilen sonuçların bir bölümüne yer vermektedir. Görüldüğü gibi öğrenciler, hedef dilde yazılmış dergi veya gazete okumayı o dili öğrenmenin bir göstergesi olarak algılamaktadır. Ayrıca, öğrenciler sınıf içinde özgün metin okumaya karşı istekli olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğrencilerin özgün metin kullandıklarında uygulamak istedikleri beceriler daha ziyade ana fikri bulma, genel anlama, konu ile ilgili konuşup tartışma, anlama sorularını cevaplama, biraz da kelime anlamını çıkarma olarak ortaya çıkmaktadır. Özgün metinlerle ilgili araştırmalar bu sonuçlar göz önüne alınarak hazırlanmıştır.

Özgün Metinlerin Kullanımı Anketinde yer alan açık uçlu sorulara verilen cevaplar öğrencilerin derste okumak istedikleri konuların; Türkiye'nin iç ve dış siyaseti, ekonomik sorunlar, yaşam tarzları, eğitim ve filmler olduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda, günlük ya da haftalık bir gazete veya dergiden uygulamanın yapılacağı haftaya ait özgün metinler seçilmiş ve bu metinlere yönelik araştırmalar hazırlanmıştır.

Öğretmen Gözlem Formu, okutmanlar tarafından her uygulama sonrasında doldurulmuştur. Tablo 3'te de gö-

Tablo 1. Özgün Metinleri Okumaya Karşı Öğrenci İlgisi

İngilizce yayınlanmış gazete ve dergi okuyabilme konusundaki görüşler	TK 1	K 2	KR 3	KM 4	HKM 5	X
1. Gelecekteki eğitimim açısından önemlidir.	45.5	28.2	15.9	11.4	9.1	2.20
2. Gelecekteki mesleki hayatımla ilgilidir.	61.4	25.0	11.4	2.3	0	1.55
3. Benim o dili öğrendiğimin göstergesidir.	68.2	18.2	4.5	6.8	2.3	1.57
4. Bana göre ilginçtir.	22.7	27.3	34.1	4.5	6.8	2.55
5. Yabancıların bakış açılarını görmemi sağlar.	34.1	27.3	27.3	4.5	6.8	2.23
6. Ders kitaplarındaki metinlerden daha caziptir.	35.7	31	19	9.5	4.8	2.17

Tablodaki sayılar yüzdeleri ifade etmektedir. Cevap skalasında 1= tamamen katılıyorum; 2=katılıyorum; 3=kararsızım; 4=katılmıyorum; 5= hiç katılmıyorum anlamına gelmektedir. Ayrıca X ortalamayı ifade etmektedir. Anketi cevap veren toplam kişi sayısı 44'tür.

Tablo 2. Öğrencilerin Uygulamayı İstedığı Beceriler

Okuma becerileri	TK 1	K 2	KR 3	KM 4	HKM 5	X
1. Ana fikri bulmak.	52.3	25	13.6	6.8	2.3	1.82
2. Metnin özünü anlamak.	47.7	31.8	13.6	4.5	2.3	1.82
3. Anlama soruları çözmek.	40.9	13.6	27.3	9.1	9.1	2.32
4. Bilinmeyen kelimelerin anlamını çıkarmak.	25	29.5	20.5	15.9	9.1	2.55
5. Metni özetlemek.	14	32.6	14	27.9	11.6	2.84
6. Yazılmış her şeyi anlamak.	22.7	27.3	22.7	9.1	18.2	2.72
7. Konu hakkında konuşup tartışmak.	31.8	43.2	20.5	4.5	—	1.98
8. Sözlük kullanmak.	11.9	23.8	45.2	7.1	11.9	2.70

Tablodaki sayılar yüzdeleri ifade etmektedir. Cevap skalasında 1= tamamen katılıyorum; 2=katılıyorum; 3=kararsızım; 4=katılmıyorum; 5= hiç katılmıyorum anlamına gelmektedir. Ayrıca X ortalamayı ifade etmektedir. Anketi cevap veren toplam kişi sayısı 44'tür.

Tablo 3. Öğretmen Gözlem Formu Sonuçları

Öğrenci Davranışları	TM N=32 X	ÖM N=28 X	T- değeri	P- değeri
1. Öğrenciler yapılan çalışmaya katılmışlardır.	3.06	4.04	-3.734	.000
2. Öğrencinin dersteki konsantrasyonu yüksekti.	3.41	4.07	-2.762	.008
3. Öğrenciler kullanılan materyalleri ilgi çekici buldu.	3.00	3.97	-4.799	.000
4. Kullanılan materyaller öğrenciler tarafından teşvik edici bulundu.	3.44	4.25	-3.669	.001
5. Kullanılan materyaller öğrenci seviyesine uygundu.	3.94	4.04	-0.339	.736
6. Uygulanan alıştırtma, öğrenci motivasyonunu artırıcı nitelikte idi.	3.72	4.07	-1.315	.194
7. Öğrenciler genel tarama becerilerini başarı ile tamamladılar.	4.13	4.36	-1.055	.296
8. Öğrenciler, öz tarama becerilerini başarı ile tamamladılar.	4.19	4.32	-.631	.530
9. Öğrenciler kelime tahmin etme becerilerini başarı ile tamamladılar.	4.03	3.82	.803	.425
10. Öğrenciler ana fikri bulma becerilerini başarı ile tamamladılar.	4.40	4.45	-.535	.595
11. Öğrenciler zamirlerin yerine geçen kelimeleri bulma becerilerini başarı ile tamamladılar.	4.34	4.60	-1.274	.208

TM= tasarlanmış metinler; ÖM= özgün metinler anlamına gelmektedir. N sayısı toplam gözlem sayısını ifade etmektedir. Ortalamalar beşli bir skala çerçevesinde verilen cevaplara göre hesaplanmıştır. Bu skalada, 1=hiç katılmıyorum; 2=katılmıyorum; 3=kararsızım; 4=katılıyorum; 5=tamamen katılıyorum anlamına gelmektedir.

rüldüğü gibi öğrencilerin öğrenme alıştırtmalarına ait ilgi, alıştırtmalara yönelik konsantrasyon, metnin konusuna karşı ilgi ve metinlerin etkililiği konusunda özgün materyaller lehine anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ancak, okuma becerilerini geliştirme açısından dikkate değer bir farklılık görülse de istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir. Ancak her iki tür metin arasındaki ortalamalar dikkatlice incelendiğinde, okuma becerilerinin gelişimi açısından özgün metinlerin lehine bir farklılık görülebilir.

Özgün Metinlerin Etkisi Anketi sonuçlarına göre (Tablo 4), öğrencilerin özellikle konu başlığı, metin zor-

luğu, öğretmenin yönlendirmesi, alıştırtmaları çözmedeki başarı derecesi ve özellikle de hedef dili öğrenme isteği, motivasyonu artırıcı önemli etkenler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ise, öğrenci motivasyonunun mutlak olarak metnin çeşidi ile sınırlı olmadığını, başka değişkenlerin de bir araya gelmesiyle öğrencilerin metne karşı motivasyonlarının arttığını göstermektedir.

Anketler ve görüşmeler yoluyla toplanan verilere ek olarak görüşme formları yoluyla öğrenci ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Özgün Metinlerin Etkisi Anketi Sonuçları

Özgün materyalleri okurken motivasyona etki eden unsurlar	TK 1	K 2	KR 3	KM 4	HKM 5	X
1. Metnin konusu	56.4	33.3	5.1	2.6	2.6	1.62
2. Metnin zorluk derecesi	43.6	33.3	17.9	—	5.1	1.90
3. Sınıf arkadaşlarının metne karşı ilgisi	20.5	20.5	28.2	17.9	12.8	2.82
4. Öğretmenin metnin konusuna karşı ilgisi	15.4	20.5	30.8	17.9	15.4	2.97
5. Öğretmenin metinle ilgili sorduğu sorular	38.5	41.0	10.3	5.1	5.1	1.97
6. Metinle ilgili verilen alıştırtmalar	17.9	41.0	28.2	7.7	5.1	2.41
7. Doğru cevapladığım soruların sayısı	46.2	33.3	10.3	7.7	2.6	1.87
8. Gün boyunca aldığım derslerin yoğunluğu	43.6	25.6	15.4	10.3	5.1	1.08
9. Uygulama yaptığımız ders saati	38.5	38.5	10.3	10.3	2.6	2.0
10. Öğrenciler için değil de, okuyucu kitle için hazırlanmış bir metin olması	38.5	15.4	17.9	12.8	15.4	2.51
11. İngilizce öğrenme gerekçelerimin olması	35.9	33.3	17.9	10.3	2.6	2.10
12. İngilizce öğrenme isteğim	59.0	20.5	10.3	7.7	2.6	1.74

Ortalamalar beşli bir skala çerçevesinde verilen cevaplara göre hesaplanmıştır. Bu skalada 1= tamamen katılıyorum; 2=katılıyorum; 3=kararsızım; 4=katılmıyorum; 5= hiç katılmıyorum anlamına gelmektedir. Ayrıca X, toplam ortalamayı ifade etmektedir. 39 öğrenci bu anketi cevaplamış, 5 öğrenciden anketler geri toplanamamıştır.

Tablo 5. Tasarlanmış ve Özgün Metinlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Değerlendirilmesi

Özellikler	Tasarlanmış Metinler	Özgün Metinler
Kullanılan Dil	Kullanılan dil genelde anlamayı kolaylaştırmak için basitleştirilmiş ya da birtakım dilbilgisi ve yapısını öğretmek için belli kurallara göre yazılmıştır. Tamamen öğretmeye yöneliktir. Öğrencinin anlaması bakımından zorlayıcı değildir. Yapısal öğrenmeyi sağlayamamaktadır.	Özgün yazılı dil kullanımı vurgulanmıştır. Hedef kitle okuyucular olduğu için özel dilbilgisi kuralları düşünülerek hazırlanıp yazılmamıştır. Hedef dile çok hakim olmayan veya çok fazla özgün metin okuma fırsatı bulamayan öğrencilere başlangıçta zor gelmekte hatta motivasyonu azaltan bir etki bırakabilmektedir. Ancak iletişimsel amaçlı yazılmış olması öğrencilerin özgüvenini artırmaktadır.
İlgili Beceriler	Alıştırmalar ders kitaplarında belirlenmiştir. Öğretmen ve öğrenci algılarına göre bunları çözümlmek için fazla dil becerisi gerektirmez. Öğrencinin kritik düşünmesini sağlamaz. Öğrenciler bu tür alıştırmaları dil öğrenimi açısından etkili bulmamaktadırlar. Okutmanlar ise kitaplardaki alıştırmaların başarılı ve başarısız öğrenciyi ayırt etmediğini söylemektedirler.	Öğrencilerin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda hazırladıklarından okuma becerilerini geliştirme açısından daha etkili görülmektedir. Alıştırmalar hem öğrencilerin konuyu anlamalarını sağlamakta, hem de alıştırmalar öğrencilerin derse katılımının devamını sağlamaktadır. Öğrenciler özellikle kelime tahmin etme alıştırmalarını dil gelişimleri açısından faydalı bulmaktadırlar. Bunları daha sonraki yaşantılarında aktif olarak kullanabileceklerini düşünerek bu tür alıştırmaların artırılmasını talep etmişlerdir.
Öğrenci Başarısı	Öğrenci başarısı daha çok kısa vadeli hedeflere yöneliktir. Öğrenciler sınavlarda yüksek not almak için çalışmaktadır. Tasarlanmış metinler dil öğrenenler için özel hazırlandığından ulaşılan başarı öğrenci görüşüne göre gerçek hedeflerden uzaktır.	Başarı uzun vadede düşünülmektedir. Özgün metinlerle baş edebilme, hedef dili öğrenme hatta edinme olarak kabul edilmektedir.
Öğrenci / Öğretmen Rolü	Öğretmen merkezli bir eğitim anlayışı taşımaktadır. Kullanılan materyallerin etkililiğini artırmak için öğretmen ek alıştırmalar hazırlamalıdır. Öğretmen iletişimsel alıştırmalar hazırladığı sürece öğrenci aktif ve üretken duruma gelemez. Öğretmen daima öğrencinin ilgisinin ve dikkatinin devamını sağlamak için becerilerini en üst seviyede tutmalıdır.	Öğrenci kendi öğrenmesini yapılandırmakta, yani neyi öğrenmek istediğini ve nasıl öğrenmek istediğini belirtmektedir. Öğretmen de bu istekler doğrultusunda aktif ve üretken öğrenme ortamını hazırlamaktadır. Öğretmen öğrencilere çalışmalarında özgürlük vermekte, ancak ağır öğrenenlere özgüvenlerinin devamını sağlamak için sürekli destek vermeli ve birlikte çalışmayı teşvik etmelidir.
Öğrenci Motivasyonu	Öğrenci motivasyonu daha ziyade dış faktörlere dayanmaktadır. Sınavlarda başarılı olma, gelecekteki mesleki yaşantılar gibi kaygılar ön plana çıkmaktadır.	Öğrenci motivasyonu, öğrenme isteği ile yakından ilgilidir. Dolayısıyla öğrenci, neyi öğrenmek istediğini ve nasıl öğrenmek istediğini bilmektedir ve bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmek istemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen bulgulara göre orta-üst düzey İngilizce sınıflarındaki öğrenciler yabancı dil öğrenirken özgün metinlerle çalıştıklarında kendilerini hedef dile daha yakın hissetmektedirler ve hedef dili öğrendiklerine dair kendilerine olan güvenleri artmaktadır. Bu da onların kendi başlarına hedef dili öğrenme sorumluluğunu hissetmelerini sağlamaktadır (Nunan, 1992). Öğrenciler, dil öğretimi kitaplarından faydalandıklarında her an basitleştirilmiş ya da öğrenci dil seviyesine göre tasarlanmış metinlerle karşılaştıklarından dolayı, dili "özgün" hali ile öğrenemediklerine inanmaktadırlar. Hem öğrenci hem de öğretmen algılarına göre kitaplarda sunulan alıştırmalar çoğunlukla başarılı ve başarısız öğrenciyi ayırt etmemektedir. Bu da, okuma alıştırmalarının öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu bir etkisinin olmadığını gös-

termektedir. Bir başka deyişle alıştırmalar zorlayıcı olmadığından, öğrencilerin dil becerileri ve hedef dili anlamaları beklenen hızda gelişmemekte ve öğrencilerde içsel motivasyon görülmemektedir. (Rodgers ve Medley, 1988; Stipek, 1988). Dolayısıyla, hem öğrenci motivasyonunu artırmak hem de öğrenci dil becerilerini geliştirmek açısından özgün metinlerle ilgili alıştırmaların öğrencilerin hedef dili öğrenmelerinin erken dönemlerinde verilmesi önerilmektedir (Wallace, 1991).

Ancak özgün metinlerin dilbilimsel zorluk dereceleri hedef dilde arkadaşlarının gerisinde kalmış olan öğrenciler arasında güvensizlik ve başarısızlık hissi uyandırabilmektedir (Wallace, 1991). Rieber'e (1993) göre çok kolay olan alıştırmalar yorucu ve sıkıcı olabilir, diğer yandan çok zor olanlar da hayal kırıklığı yaratabilir. Bu doğrultuda, alıştırmaların teşvik edici ve sonuçları açık

olmayan, merak uyandırıcı nitelikte oluşturulması önerilmektedir. Özellikle de erken dönemlerde öğrencilerin ortak çalışma yapmaları önerilmektedir. Çünkü ortak çalışma sayesinde öğrenciler metin okuma çalışması yaparken oluşturmaları bir yaklaşım izlemiş olurlar ve karşılaştıkları zorlukların üstesinden kolayca gelebilirler (Dunlop ve Grabinger, 1996). Ayrıca Dunlop ve Grabinger, öğrencilerin bu şekilde tek başlarına üstesinden gelebilecekleri alıştırmaları ortak çalışma ile başarılı bir şekilde tamamlama fırsatı yarattıklarını vurgulamaktadır. Birlikte çalışma öğrencilerin risk alma faktörünü de artırabilmektedir; çünkü öğrenciler yaptıkları yanlışların tüm sorumluluklarını tek başlarına üstlenmekten hoşlanmazlar.

Öğrencilerden elde edilen nicel ve nitel bulgular, derslerde özgün metinler kullanıldığında, öğretmenlerin de öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırması ve desteklemesi beklendiğini göstermektedir. Yani öğrenme öğrenci ve öğretmen arasında hatta öğrenciler arasında birlikte çalışmayı yansıtmalıdır (Honebein, 1996). Bu da, öğrencilerin hedef bir dilde okuma becerilerinin geliştirilmesinde etkin bir rol oynamaktadır.

Araştırma sonuçları, özgün metinlerle hazırlanan alıştırmaların, iletişimsel olmaları gerektiğini göstermektedir. Bu tür alıştırmaların da, öğrencilerin birbiriyle ya da öğretmeniyle sözlü iletişim kurabilecek şekilde tasarlanması önerilebilir. Bu iletişimsel ortam sayesinde "özgün çalışma" ortamı yaratılmış olur ki, bu da öğrenci motivasyonunu ve başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Little, 1997; Melvin ve Stout, 1988; Nunan ve Lamb, 1989). Brooks ve Brooks'a (1993) göre öğrenciler, oluşturmaları bir öğretimde bütün bir grup içinde fikirlerini beyan ettiklerinde motivasyonları artar ve diğer öğrenciler de duyduklarından kendileri için ders çıkarırlar ve oluşturmaları öğrenme için zemin hazırlar.

Bu araştırma sonucunda, her iki çeşit metin hedef dili öğrenme açısından etkili bulunmuştur. Ancak derslerde özgün metinlerin, oluşturmaları bir yaklaşımla kullanımı lisans düzeyindeki öğrenciler tarafından hem motivasyonu artırma hem de okuma becerilerini geliştirme açısından daha anlamlı ve faydalı bulunmuştur. Bu sonuç literatürde de desteklenmektedir. Özgün ortamlarda öğrenciler öğrenme sorumluluklarını daha çok üstlerine almaktadırlar ve önceden kazanılmış bilgilerini yeni öğ-

rendikleriyle bağlamaya çalışmaktadırlar (Dunlop ve Grabinger, 1996).

KAYNAKLAR

- Altan, Z.M. (1995) "Culture in EFL Contexts - Classroom and Coursebooks", *Modern English Teacher*, 4(2), 58-60.
- Brooks, G.J., ve Brooks, G.M. (1993) *In Search of Understanding: The Case for Constructivist Classrooms*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Candlin, C. ve Edelfhof, C. (1982) *Challenges: Teachers' Guide*. London: Longman.
- Cook, V.J. (1981) "Using Authentic Materials in the Classroom", *Modern English Teacher*, 9(2), 3-7.
- Chavez, M.T. (1988) "Learners Perspectives on Authenticity." *Iral-International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 36, 277-306.
- Dunlop, C.J, ve Grabinger, S.R. (1996) "Rich Environments for Active Learning in the Higher Education Classroom", In W.G, Brent (Ed.) *Constructivist Learning Environments : Case Studies in Instructional Design*. New Jersey : Educational Technology Publications.
- Hafner, A.L. ve Ulanoff, H.S. (1994) "Validity Issues and Concerns for Assessing English Learners". *Education and Urban Society*, 26(4), 367-390.
- Honebein, C.P. (1996) "Seven Goals for the Design of Constructivist Learning Environments", In W.G. Brent (Ed.) *Constructivist Learning Environments : Case Studies in Instructional Design*. New Jersey: Educational Technology Publications.
- Haines, S. (1995) "For and Against. Authentic Materials", *Modern English Teacher*, 4(3), 60-64.
- Knutson, M.E. (1997) "Reading with a Purpose: Communicative Reading Tasks for the Foreign Language Classroom", *Foreign Language Annals*, 30(1), 49-57.
- Little, D. (1997) "Responding Authentically to Authentic Texts: A Problem for Self-Access Language Learning", In P. Benson ve P. Volter. (Ed.) *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman.
- Marlowe, A.B. ve Page, M.L. (1998) *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*, California: Corwin Press, Inc.
- Melvin, S.B. ve Stout, F.D. (1988) "Motivating Language Learners through Authentic Materials", In

- M.W. Rivers (Ed.) *Interactive language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (1989) *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. New York: Cambridge University Press.
- Nunan, D. (1992) *Collaborative Language Learning and Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nunan, D. ve Lamb, C. (1996) *The Self-Directed Teacher : Managing the Process*. New York: Prentice Hall.
- Peacock, M. (1997) "The Effect of Authentic Materials on the Motivation of EFL Learners". *ELT Journal*, 51(2), 144-156.
- Rieber, P.L. (1993) "A pragmatic View of Instructional Technology", In K. Tobin. (Ed.) *Constructivism: The Practice of Constructivism in Science Education*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Rodgers, C.V. ve Medley, W.F. Jr. (1988) "Language with a Purpose: Using Authentic Materials in the Foreign Language Classroom". *Foreign language Annals*, 21(1), 467-478.
- Savery, R.J. ve Duffy, T.M. (1996) "Problem Based Learning: An Instructional Model and its Constructivist Framework" In W.G. Brent (Ed.) *Constructivist Learning Environments: Case Studies in Instructional Design*. New Jersey: Educational Technology Publications.
- Stipek, J.D. (1988) *Motivation to Learn: From Theory to Practice*. Boston: Allyn and Bacon.
- Wallace, C. (1991) *Reading: A Scheme for Teacher Education*. Oxford: Oxford University Press.
- Wood, T. (1995) "From Alternative Epistemologies to Practice in Education: Rethinking What it Means to Teach and Learn", In P.L. Steffe, and J. Gale (Eds.) *Constructivism in Education*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Yano, Y. Long, M. ve Ross, S. (1994) "The Effects of Simplified and Elaborated Texts on Foreign Language Reading Comprehension". *Language Learning* 44(2), 189-219.
- Young J.D. (1993) "Processing Strategies of Foreign Language Readers: Authentic and Edited Input". *Foreign Language Annals*. 26(6), 451-468.
- Yuk, W. ve Lee, C. (1995) "Authenticity Revisited: Text Authenticity and Learner Authenticity", *ELT Journal*. 49(4), 323-328.